

Riigihangete vaidlustuskomisjon
vako@fin.ee

Meie 08.08.2025 nr 1.1-14/2025/660-5

Vaidlustaja: AS Elenger Grupp

Vaidlustaja esindajad: vandeadvokaat Arne Ots
vandeadvokaadi abi Mari Mikson
Ellex Raidla Advokaadibüroo OÜ
Aadress: Ahtri 4, 10151 Tallinn
E-post: arne.ots@ellex.legal
E-post: mari.mikson@ellex.legal

Hankija: Elering AS

Hankija esindaja: Pilleriin Peedorsk
E-post: pilleriin.peedorsk@elering.ee

ELERING AS VASTUS AS ELENGER GRUPP 04.08.2025 SEISUKOHALE

I MENETLUSE SENINE KÄIK

1. Vaidlustuskomisjoni (VAKO) menetluses on AS Elenger Grupp 17.07.2025 vaidlustus (puudused kõrvaldatud 22.07.2025) Elering AS riigihankes „Sagedusreservide pikaajaline hange“ (viitenumber 281773) (Riigihange).
2. Hankija edastas vastuse 17.07.2025 vaidlustusele 28.07.2025 (edaspidi **28.07.2025 vastus**).
3. VAKO edastas 29.07.2025 teate, mille kohaselt vaadatakse asi läbi kirjalikus menetluses. Teates määras VAKO otsuse teatavaks tegemise tähtpäevaks 22.08.2025. VAKO andis pooltele täiendavate selgituste ja dokumentide esitamiseks aega kuni 01.08.2025 ning selleks ajaks laekunud selgitustele ja esitatud dokumentidele ning taotlustele seisukohti esitamise hiljemalt 06.08.2025.
4. Vaidlustaja esitas 30.07.2025 hilisõhtul taotluse peatada Riigihanke menetlus vaidlustusmenetluses tehtava lõpetava lahendi jõustumiseni ning pikendada seisukohtade esitamise tähtaega kuni 04.08.2025.
5. 30.07.2025 otsustas Hankija pakkumuste esitamise tähtaega pikendada. Pakkumuste esitamise tähtaja pikendamine kuni 28.08.2025 kinnitati Hankija juhatuse koosoleku otsusega 31.07.2025, misjärel pikendas Hankija koheselt pakkumuste esitamise tähtaega ka riigihangete registris.
6. VAKO andis 31.07.2025 kirjas Hankijale võimaluse esitada omapoolne seisukoht Riigihanke menetluse peatamise kohta hiljemalt 01.08.2025 kell 13.00. Hankija esitas seisukoha Riigihanke menetluse peatamise kohta 31.07.2025 ning selgitas, et on juba pakkumuste esitamise tähtaja omal algatusel edasi lükanud.

7. VAKO jättis 01.08.2025 otsusega Vaidlustaja Riigihanke peatamise taotluse rahuldamata. Koos otsusega teatas VAKO, et määras uueks täiendavate seisukohtade ning dokumentide esitamise tähtpäevaks 04.08.2025 ning selleks tähtpäevaks laekunud seisukohtadele on teistel menetlusosalistel võimalik vastata kuni 08.08.2025.
8. Vaidlustaja esitas täiendavad selgitused ning menetluskulude nimekirja 04.08.2025 (edaspidi **04.08.2025 seisukoht**).
9. 06.08.2025 teavitas VAKO vaidlustusmenetluses otsuse tegemise aja muutumisest. Uus otsuse teatavaks tegemise tähtaeg on 11.08.2025.

II HANKIJA SEISUKOHAD

- Vaidlustus ei ole esitatud tähtaegselt.

10. Hankija jääb oma varasemalt esitatud seisukohtade juurde ega korda neid tarbetult.¹ Hankija hinnangul on 17.07.2025 vaidlustus on esitatud hilinenult ja tuleb seetõttu jätta läbi vaatamata.
11. Vaidlustaja on oma 04.08.2025 seisukohas veelkord rõhutanud, et pakkumuste esitamise tähtaeg on RHAD tingimus, mida on võimalik vaidlustada, ning et Vaidlustaja ei ole vaidlustanud muud kui pakkumuste esitamise tähtaega.² Vaidlustaja hinnangul on Hankija oma seisukohtades olnud vastuoluline.³
12. Hankija kordab, et selles, kas pakkumuste esitamise tähtaega saab pidada RHAD tingimuseks, ei ole pooltel olnud vaidlust. Vaidlustaja sellekohane analüüs ja selgitused on ebavajalikud ja põhjendamatud.
13. Küsimus on eelkõige selles, kas pikendatud pakkumuste esitamise tähtaeg on eraldiseisvalt vaidlustatav RHAD tingimus. Kui jah, siis millistel tingimustel. Käesoleval juhul on Hankija pikendanud 07.07.2025 (registrile esitatud 03.07.2025) muudatustega, mitte ainult pakkumuste esitamise tähtaega, vaid ka teisi Riigihanke tingimusi. Muu hulgas vähendas Hankija pakkumuste jõusolekuaega kolmele kuule (varasemalt neli kuud) ning muutis Riigihanke vastavustingimusi (vastavustingimus nr 4). Kuigi 09.07.2025 tehtud muudatused (kvalifitseerimistingimuse eemaldamine, vastavustingimuseks oleva vormi muutmine, mitmed sisulised ja vormilised muudatused Hankelepingu projektis ja teistes RHADs) avaldusid ajaliselt hiljem, on ka sel hetkel tehtud muudatused osa ühest ja samast muudatuste kogumist. Hankija juhatus kinnitas viidatud RHAD muudatused 01.07.2025 juhatus koosolekul ning tutvustas neid potentsiaalsetele pakkujatele, sh Vaidlustajale, juba 02.07.2025 toimunud infopäeval.⁴ Seega ei ole Hankija mitte ainult pikendanud pakkumuste esitamise tähtaega, vaid teinud ka RHADs sisulisi muudatusi. Kui hankija on pikendanud pakkumuste esitamise tähtaega ning muutnud seejuures hanketingimusi sisuliselt, on pikendatud tähtaja jooksul võimalik vaidlustada üksnes neid tingimusi, mida on hankija muutnud koos pakkumuste esitamise tähtaja pikendamisega või pärast seda (RHS § 189 lg 3¹). Käesoleval juhul on täpselt just see olukord.
14. Hankija on varasemalt selgitanud, et Hankelepingu täitmise tingimus, mille kohaselt on Operaatoril kohustus elektri põhivõrguga liituda, oli sätestatud juba RHAD esimeses versioonis ja Vaidlustaja oli sellest teadlik.⁵ Seega oli Vaidlustajale Riigihanke avaldamisest alates teada, et liitumistasu ja liitumise aeg võivad potentsiaalselt mõjutada CfD Referentshinna kujunemist. Esialgne pakkumuste esitamise tähtaeg oli juba 14.04.2025. Vaidlustaja ei vaidlustanud esialgset pakkumuste esitamise tähtaega.
15. Võimalusele, et tulevikus muutuvad põhivõrguga liitumistingimused võivad mõjutada Riigihankes tehtavate pakkumuste maksumusi, juhiti tähelepanu juba 12.09.2024 päringus (Sõnumi ID 883935). Hankija vastas viidatud sõnumile 18.09.2024, selgitades, et pakkujad peavad arvestama seadme rajamise ja liitumistega kaasnevate kuludega pakkumise esitamise hetkel, tehes pakkumuse oma parima teadmise

¹ 28.07.2025 vastus, p-d 32-40.

² 04.08.2025 seisukoht, p 1-2 ja 4.

³ 04.08.2025 seisukoht, p 3.

⁴ Infopäeva materjalid on kättesaadavad RHRis (vt täpsemalt esitluse slaid 11).

⁵ Vt täpsemalt 28.07.2025 vastus, p 37-38.

kohaselt. Seega pidi hankest huvitatud isikutele olema hiljemalt septembrist 2024 selge Hankija seisukoht, milliseid riske peavad hankest huvitatud isikud pakkumuste koostamisel potentsiaalselt ise arvesse võtma.

16. Seega on Vaidlustajal olnud piisav ja mõistlik võimalus RHADga tutvuda ning otsustada juba esimese hanketeate avaldamise järel, kas ta peab mõnda hankija seatud tingimust enda õigusi rikkuvaks või huve kahjustavaks. Vaidlustaja oli esimene Riigihanke juurde registreerunud huvitatud isik. Vaidlustaja osales kõikidel Hankija korraldatud infopäevadel.
17. Seda, et Vaidlustaja oli teadlik, et tema pakkumuse koostamisel võivad liitumise hind ja tähtaeg potentsiaalselt mõjutada Riigihankes küsitavat CfD Referentshinda, kinnitab ka asjaolu, et ta esitas esialgsete uuringute taotluse Hankijale juba 14.03.2025.⁶ Seega pidi Vaidlustaja mõistma hanketingimuse mõju tema pakkumuse maksumusele juba varem.
18. Täiendavalt rõhutab Hankija, et ka Vaidlustaja on juba 02.06.2025 teinud Hankijale ettepaneku pikendada pakkumuste esitamise tähtaega kuni selguvad uued liitumistingimused (Sõnumi ID 971612). Vaidlustaja selgitas, et kooskõlastuse protsess võib võtta Konkurentsiametis kuni 90 päeva, ja et enne seda puudub pakkujatel vajalik selgus liitumise tingimuste osas, mis omakorda raskendab pakkumuste koostamist ning võib mõjutada pakkumuste hinnastamist. Hankija vastas küsimusele 06.06.2025 selgitades, et eelduslikult tuleb Konkurentsiameti kinnitus suve esimeses pooles, mis järel avaldab Elering dokumendid oma kodulehel. Konkurentsiamet kinnitas uued liitumistingimused ja tasu arvestamise metoodika 30.06.2025, misjärel avaldas Hankija need ka koheselt oma kodulehel. Seega mõistis Vaidlustaja hiljemalt 02.06.2025 uute elektri põhivõrguga liitumistingimuste, sh tasu ja eeldatava liitumise tähtaja, mõju Riigihankes esitatavale pakkumusele.
19. Hankijal on õigus ja kohustus viia hankemenetlus läbi mõistliku aja jooksul (RHS § 3 p 5). RHS § 189 lg-s 3¹ kirjeldatud põhimõtte võimaldab seda, välistades võimaluse hankemenetlust RHAD hilinevad vaidlustamisega pahatahtlikult venitada.⁷
20. Ka vaidlustuskomisjoni praktika kohaselt tagab pakkumuste esitamise tähtaegade määramise regulatsioon mh, *et ettevõtjal oleks piisavalt aega riigihangete registris avaldatud hanketeate ja riigihanke alusdokumentidega tutvuda ning otsustada juba esimese hanketeate avaldamise järel, kas ta peab mõnda hankija seatud tingimust enda õigus rikkuvaks või huve kahjustavaks.*⁸ Vaidlustajal oli mõistlik võimalus RHADga tutvuda juba esimese hanketeate esitamise järel. Vaidlustaja ei pidanud ebamõistlikuks ei 14.04.2025 ega 04.07.2025 tähtaegasid, jättes need vaidlustamata. Seetõttu puudub Vaidlustajal õigus ka seda nüüd teha.

- Hankija on andnud pakkujatele piisava aja pakkumuste koostamiseks

21. RHS § 92 eesmärk on tagada, et huvitatud ettevõtjatel oleks piisav aeg (i) RHADga tutvumiseks, sh otsustamiseks, kas RHAD rikuvad tema õigusi või mitte, ning soovi korral (ii) pakkumuse koostamiseks.⁹
22. Hankija on pakkumuste esitamiseks andnud piisavalt aega. Esialgu andis Hankija pakkumuste koostamiseks 9 kuud ehk 274 päeva, pikendades tähtaega 12 kuuni ehk 365 päevani ning seejärel 12 kuu ja 3 nädalani ehk 386 päevani. Seejuures, käesoleva seisukoha esitamise seisuga on pakkujatel pakkumuste esitamiseks 13 kuud ja 2 nädalat ehk **411 päeva**. Hankija hinnangul on see enam kui piisav pakkumuste koostamiseks. Eeltoodut kinnitab see, et enne 04.08.2025 oli juba tasutud viie pakkumuse tagatis, sh esitatud kaks pakkumust. Kõikidele potentsiaalsetele pakkujatele kehtivad samad tingimused.
23. RHS § 92 lg 1 kohaselt tuleb hankijal määrata pakkumuste esitamise tähtaeg lähtuvalt hankepingu esemest, sh selle keerukusest, ulatusest jm olulistest asjaoludest. Hankija peab kaaluma ja hindama, milline

⁶ 28.07.2025 vastus, lisa 6.

⁷ TlnRnK 17.08.2018 määrus asjas nr 3-18-1008/32, p 11; TlnRnK 28.05.2021 määrus asjas nr 3-21-991/9, p 16.

⁸ VAKO 14.04.2025 otsus asjas nr 65-25/287982, p 6.1; TlnRnK 17.08.2018 määrus asjas nr 3-18-1008/32, p 11.

⁹ Fels, E. § 92 kommentaar. - Simovart, M. A., Parind, M. (koost). Riigihangete seadus. Kommenteeritud väljaanne. Juura 2019; VAKO 14.04.2025 otsus asjas nr 65-25/287982, p 6.1; TlnRnK 17.08.2018 määrus asjas nr 3-18-1008/32, p 11.

võiks olla mõislik ja vajalik aeg pakkumuste koostamiseks. Seega on tegemist hankija diskretsiooniotsusega.

24. Hankijal on RHAD seadmisel avar kaalutlusruum. Hankija seatud piirangud ja kriteeriumid on vaidlustatavad üksnes siis, kui need on ilmselgelt asjakohatud, meelevaldsed või vastuolus riigihangete- ja õiguse üldpõhimõtetega ning rikuvad hankes osalemisest huvitatud isiku õigusi ja huve.¹⁰ Hankija ei pea hanketingimusi kujundama selliselt, et need oleksid pakkujatele võimalikult soodsad ja meelepärased.¹¹ Hankija on arvestanud pakkumuste esitamise tähtaja pikendamisel kõiki olulisi asjaolusid.

- **Hankija ei saa maandada pakkujate äririske nullini**

25. Vaidlustaja läbiv väide on, et liitumistasu ja liitumise eeldatav aeg on oluline teave pakkumuses esitatava hinna kujundamiseks.¹² Elektri põhivõrguga liitumise tasu ja eeldatav tähtaeg võivad olla elemendid, mida pakkujad võtavad Riigihankes pakkumuse tegemisel arvesse. Hankija hinnangul on hankest huvitatud isikutel piisavalt teavet pakkumuste koostamiseks.¹³ Vaidlustaja ei ole oma 04.08.2024 seisukohaga esitanud tõendeid või asjaolusid, mis lükkaks Hankija seisukoha ümber.
26. Hankija hinnangul ei pea pakkumuse esitamiseks kogu vajaminev info olema pakkujatele 100% kindlusega teada. Pakkumuse koostamiseks piisab adekvaatsetest prognoosotsustest ning hinnangutest, mida valdkonnas tegutsev mõistlik ettevõtja peaks suutma teha. Arvestades Hankelepingu pikka perioodi on CfD Referentshinna määramisel paratamatult hinnastatud sisse riske, mida ei ole võimalik pakkumust koostades täieliku kindlusega ette näha.
27. Vaidlustaja hinnangul viib teadmatus pooltevahelise ebamõistliku riskijaotuseni.¹⁴ Hankija sellega ei nõustu. **Hankija ei pea pakkumuste esitamise tähtaja määramisel arvestama sellega, et potentsiaalsete pakkujate äririskid oleksid täielikult maandatud. Vaidlustajal ei ole õigust nõuda, et hanketingimustega oleksid kõik riskid Hankija poolt potentsiaalsetele pakkujatele maandatud.** Ettevõtlusele on omane riskide võtmine (ja vajadusel nende kandmine). Hankija kohustus ei ole neid riske lõpuni maandada. Hankest huvitatud isik peab ise hindama enda riskivõimekust, hinnastades selle vastavalt enda pakkumises. Seejuures ei ole riskide täielikult maandamine hanketingimustega ka võimalik, kuivõrd iga hankest huvitatud isiku riskitundlikkus võib olla erinev või võimenduda erinevatel asjaoludel.
28. Vaidlustus peab sisaldama faktilist põhjendust, kuidas Hankija tegevus riivab vaidlustaja õigusi ja huve. Vaidlustaja ei ole selgelt põhjendanud, kuidas riivab Hankija määratud pakkumuste esitamise tähtaeg vaidlustaja subjektiivseid õigusi. **Hanketingimuse mõju pakkumuse hinnale ei tähenda automaatselt, et hanketingimus on õigusvastane. Kui Vaidlustaja leiab, et hanketingimus tõstab pakkumuse maksumust, siis on tal võimalik konkreetsest hanketingimusest lähtuv risk või rahaline mõju kajastada pakkumuse hinnas täpselt nii nagu kõikidel teistel pakkujatel.**¹⁵
29. Veelkord, Hankija ei pea hanketingimusi kujundama selliselt, et need oleksid pakkujatele võimalikult soodsad ja meelepärased.¹⁶ Hanketingimused kehtivad kõikidele pakkujatele ühtemoodi. Kõik pakkujad peavad arvestama, et nende pakkumuse edukaks tunnistamise korral tuleb Hankelepingu täitmiseks tagada ka elektri põhivõrguga liitumispunkti olemasolu. Kui hanketingimused on ühtemoodi ebamugavad või ebasoodsad kõikide potentsiaalsete pakkujate suhtes, ei tähenda see hanketingimuse õigusvastasust.¹⁷
30. Mitmed Vaidlustaja väited puudutavad hanketingimuste otstarbekust.¹⁸ Need väited tuleb jätta läbivaatamata, kuivõrd hanketingimuste otstarbekust ei ole võimalik vaidlustusmenetluses vaidlustada.¹⁹

¹⁰ TrtRnK 04.02.2025 otsus asjas nr 3-24-2840/12, p 12.1.

¹¹ TrtRnK 04.02.2025 otsus asjas nr 3-24-2840/12, p 12.3.

¹² 04.08.2025 seisukoht, p 6.

¹³ 28.07.2025 vastus, p-d 67-68.

¹⁴ 04.08.2025 seisukoht, p 11.

¹⁵ TrtRnK 04.02.2025 otsus asjas nr 3-24-2840/12, p 12.4.

¹⁶ TrtRnK 04.02.2025 otsus asjas nr 3-24-2840/12, p 12.3.

¹⁷ TrtRnK 04.02.2025 otsus asjas nr 3-24-2840/12, p 12.3.

¹⁸ 04.08.2025 seisukoht, p-d 11, 12 ja 21.

¹⁹ TrtRnK 04.02.2025 otsus asjas nr 3-24-2840/12, p 12.1

- **Pakkumuse esitamine ei ole võimalu**

31. Vaidlustaja on jätnud eksitava mulje nagu sõltuks liitumistasu ja liitumise tähtaja selgumisest nii CfD perioodi pikkus kui pakkumuse esitamise võimalikkus.²⁰ Hankija on selgitanud, et liitumistasu ja aeg on vaid üks võimalikest asjaoludest, mis võib mõjutada pakkumuse maksumuse kujunemist.²¹ Vale on Vaidlustaja väide, et kui selgub liitumise tähtaeg, selgub ka CfD Perioodi algus. Liitumise saavutamine on vaid üks Valmiduse saavutamise eeldustest. Seejuures tuleb läbida ka mFRR teenuse osutamiseks eelkvalifitseerimise protsess, mida ei ole võimalik enne liitumise valmimist alustadagi. CfD Perioodi algus algab siiski alles Valmiduse saavutamisel, mitte varem.
32. Vaidlustaja on seisukohal, et potentsiaalsetel pakkujatel ei ole võimalik liitumistasu välja selgitada enne liitumislepingu sõlmimist.²² Hankija hinnangul pole see korrektne. Hankija on juba varasemalt selgitanud, et pakkumuste esitamiseks vajaliku teabe kogumine on alati olnud võimalik ka põhivõrguga liitumist puudutavas osas. Kõik vajalikud hinnakomponendid koos maksumusega on liitujatele avalikult ette teada ning seega sõltub liitumistasu suurus liituja soovidest liitumise parameetritele, mitte Hankija tegevusest.
33. Hankija rõhutab veelkord, Vaidlustaja ei saanud uutest liitumistingimustest teada alles 31.07.2025. Vaidlustajale oli liitumisega seotud kulude adekvaatse prognoosotsuse tegemiseks vajalik info juba varem. Tulenevalt viimasest pakkumuse esitamise tähtaja pikendamisest kuni 28.08.2025 on Vaidlustajal veelgi pikem aeg pakkumuste koostamiseks. Selleks hetkeks on Vaidlustajal olnud vähemalt kaks kuud uute liitumistingimustega arvestamiseks. See periood on pikem, kui seaduses ettenähtud minimaalne tähtaeg pakkumuste esitamiseks. Arvestades, et Vaidlustaja oli Riigihanke ülejäänud tingimustest teadlik rohkem kui aasta, on kaks kuud Hankija hinnangul piisav, et pakkujatel oleks võimalus pakkumuse koostamisel juba ka uute liitumistingimustega arvestada.
34. Vaidlustaja väitel ei mõjuta pakkumuste esitamise tähtaja pikendamine CfD Perioodi pikkust.²³ Selline seisukoht on väär. Tähtaja edasilükkamine mõjutab otseselt minimaalset CfD Perioodi, millega pakkujad arvestada saavad. Minimaalse tagatud CfD Perioodi lühenemine omab selget mõju pakutavale CfD Referentshinnale, kuna minimaalne arvestuslik periood kulude katmiseks on lühem.
35. Vaidlustaja on selgitanud, et liitumistaotluse enne 31.07.2025 esitamine ei olnud võimalik, kuna sellega kaasenuks oluline finantsrisk tagatise maksmise näol.²⁴ Elektriturseaduse (edaspidi ELTS) § 111³ lg 23 sätestab, et ELTS § 74 lõikes 7 nimetatud liitumistasude hinnakirja kehtima hakkamise seisuga kehtivale põhivõrguettevõtjaga sõlmitud liitumislepingule, mille alusel ei ole tasutud liitumistasu kolmandat osamakset, rakendatakse § 72 lõikes 6³ sätestatud liitumistasu juhul, kui olemasolev liitumistasu on kõrgem kui § 72 lõikes 6³ nimetatud liitumistasu. Teisisõnu, enne 31.07.2025 liitumistaotluse esitanud liituja viiakse üle uutele kehtima hakanud liitumistingimustele, kui olukord muutub liitujale soodsamaks. Elektriturseaduse muutmise seaduse eelnõu (556 SE)²⁵ seletuskirja selgitab muudatust järgmiselt:
„Kui liituja on varasemalt esitanud liitumistaotluse ja nõuetekohase tagatise, siis tagatise ulatuses tasaarveldamine toimub fikseeritud liitumistasu süsteemi raames. Kirjeldatud üleminek aitab vältida põhivõrguga liitujate soovi enne seaduse jõustumist oma liitumistaotluse esitamisega oodata, et saada soodsamat liitumistasu, ja võimaldab liitumisprotsessiga ajaliselt varem alustada. See panustab ühtlasi tootmisvõimsuste kiiremasse ehitamisse“ (Hankija rõhutusega).²⁶ Seega ei ole Vaidlustaja käsitus õige. Vaidlustaja ei oleks pidanud ära ootama uute tüüptingimuste jõustumist. Ta oleks saanud esitada liitumistaotluse varem – sellega ei oleks kaasnenud täiendavaid riske.

²⁰ 04.08.2025 seisukoht, p 14.

²¹ 28.07.2025 vastus, p 45.

²² 04.08.2025 seisukoht, p 8.

²³ 04.08.2025 seisukoht, p 13.

²⁴ 04.08.2025 seisukoht, p 17.

²⁵ Elektriturseaduse muutmise seaduse (556 SE) seletuskiri. Kättesaadav: [Eelnõu - Riigikogu](#).

²⁶ 556 SE seletuskiri, lk 14.

36. Lisaks, liitumisega seotud finantsrisk on olemas ka alates 31.07.2025 kehtima hakanud tüüptingimuste korral, sest liitumistasu tuleb maksta korraga pärast liitumislepingu sõlmimist ning liitumislepingu lõpetamisel kliendist tuleneval asjaolul liitumistasu tagastamist ette ei ole nähtud (**Lisa**, p 7.6).
37. Vaidlustaja hinnangul ei ole analoogia ehitus- ja kasutusloa saamisega asjakohane.²⁷ Vaidlustaja tugineb seejuures peamiselt asjaolule, et elektri põhivõrguga liitumise võimalus, liitumistasu ja liitumise tähtaeg sõltub vaid Hankija tegevusest ja otsustest. Hankija eeltooduga ei nõustu. Liitumisprotsess ei ole sedavõrd ühekülgne nagu Vaidlustaja soovib näidata. Nii liitumistasu suurust kui liitumise aega mõjutavad suuresti liituja soovid liitumisele ja selle asukohale. Potentsiaalsel pakkujal on piisvalt suurel määral võimalik liitumistega seotud protsesse mõjutada ning hinnata adekvaatselt nende mõju pakkumuse koostamisele. Sarnaselt sõltub ehitus- ja kasutusloa taotlemine ehitatavast objektist, taotleja esitatud andmete kvaliteedist ja täielikkusest, nõuetele vastavusest jne. Kuid mh tuleb taotlejatel arvestada, et sõltuvalt kohalikust omavalitsusest võivad olla suured erinevused nii menetluse kiiruses, menetluses esitatavates nõuetes jne. Täiendavalt tuleb saada täiendavad kooskõlastused ka teistelt ametiasutustelt.
38. Vaidlustaja hinnangul ei ole tal liitumisperioodi (18-36 kuud) osas kindlust ning väide on tõendamata.²⁸ Hankija ei nõustu väitega. Hankija ei vaidle vastu, et Vaidlustajale väljastatud liitumise tehnilistes tingimustes on liitumise prognoositud tähtajaks 57 kuud.²⁹ Vaidlustaja on jätnud tähelepanuta aga asjaolu, et märgitud 57 kuu sisaldab endas ka ülekandevõrgu läbilaskevõime suurendamiseks vajalike tööde prognoositud ajakulu ehk võrgutugevdustöid. Alates 31.07.2025 on liitumise osaks ainult liitumispunkti väljaehitus.³⁰ Vaidlustajale väljastatud tehniliste tingimuste kohaselt on liitumispunkti rajamise ajakuluks 34 kuud. See on kooskõlas Hankija poolt esitatud väitega, et liitumine alates 31.07.2025 kehtima hakkava korra järgi kestab 18-36 kuud.
39. Hankija on kokkuvõtlikult seisukohal, et Riigihanke pakkumuste esitamise tähtpäeva määramisel on arvestatud piisvalt hanke iseloomu ning selle koostamiseks vajalikku teavet. Pakkumuste esitamise tähtpäev on kooskõlas RHS § 92 lg-ga 1 ning RHS § 3 p-dest 1 ja 5 tulenevate riigihanke aluspõhimõtetega.

- Menetluskulud tuleb jätta välja mõistmata

40. Vaidlustaja palub Hankijalt välja mõista vaidlustamisega seotud menetluskulud. Hankija palub antud taotluse jätta rahuldamata. Arvestades, et 17.07.2025 vaidlustus ei ole tähtaegne ja vaidlustusmenetlus tuleb lõpetada vaidlustuse läbi vaatamata jätmisega (RHS § 189 lg 3¹, § 192 lg 3 p 1; § 197 lg 1 p 8), on põhjendatud jätta menetluskulud Vaidlustaja kanda analoogselt RHS § 198 lg-s 3 sätestatule.
41. Alternatiivselt, kui VAKO leiab, et vaidlustus tuleb siiski rahuldada, palub Hankija vähendada Vaidlustaja menetluskulusid, sest Vaidlustaja esitatud menetluskulud ei ole tervikuna põhjendatud RHS § 198 lg 2 kohaselt. Seejuures palub Hankija arvestada järgnevat.
42. Esiteks, vaidlustuse ettevalmistamisele ja koostamisele on Vaidlustajal kulunud 10,5 tundi, mis on vaidlustuse mahtu vaadates ebamõistlik. 17.07.2025 vaidlustus on 4 lehekülge, millest sisulise osa moodustab ca 3 lehekülge. Hankija hinnangul tuleb mõistlikuks vaidlustuse koostamise ajaks pidada kuni 6 tundi.
43. Teiseks, põhjendatud ei ole ka kulud, mis on esitatud seoses 17.07.2025 vaidlustuses puuduste kõrvaldamisega (3,8 tundi). 22.07.2025 parandatud vaidlustus ei sisalda asjaolusid, mida ei esitatud juba 17.07.2025 vaidlustuses. Vastupidi, Vaidlustaja on viidanud läbivalt 17.07.2025 vaidlustuses esitatud seisukohtadele, korrates neid peamiselt teises sõnastuses. Vaidlustajal paluti täiendada 17.07.2025 vaidlustust korrektse vaidlustuse nõude ja esemega. Puudusteta nõude esitamine on Vaidlustaja kohustus. Seda kulu ei saa Hankijalt välja mõista.

²⁷ 04.08.2025 seisukoht, p 20.

²⁸ 04.08.2025 seisukoht, p 22.

²⁹ 28.07.2025 vastus, Lisa 6, lk 3.

³⁰ Vt täpsemalt [Võrgu ette arendamine ja fikseeritud liitumistasu | Elering](#).

44. Kolmandaks, Vaidlustajal on kulunud peatamise taotluse koostamiseks ja esitamiseks 6,2 töötundi.³¹ Ka seda kulu ei saa pidada põhjendatuks. Vaidlustajal oli mõistlik võimalus hankemenetluse peatamise taotlus esitada juba koos 17.07.2025 vaidlustuse või 22.07.2025 parandatud vaidlustusega. Selleks ei olnud vajalik eraldiseisva menetluskokkuvõtte vormistamine. Peatamise taotlus oli sisuliselt 2 lehekülge pikk. Taotluse koostamisele kulunud põhjendatud ajaks ei saa pidada 6 tundi. Vaidlustaja väide, et antud kulu oleks olnud võimalik vältida, kui Hankija oleks pakkumuste esitamise tähtpäeva edasilükkamise otsustest piisvalt varakult teada andnud, on ainetu.³² Hankijale ei olnud pakkumuste esitamise tähtpäeva edasi lükkamine lõplikult teada enne 31.07.2025 kell 9.00 toimunud juhatuse koosolekut, kus otsustati Riigihanke pakkumuste esitamise tähtpäeva edasi lükkamine.³³ Hankija otsustas seda teha omal algatusel, kuna näis, et Vaidlustaja ei soovi peatamise taotlust ise teha. Pikendamise taotluse esitamine on siiski Vaidlustaja, mitte Hankija huvides.
45. Vaidlustaja on kandnud vaidlustusmenetluses õigusabikulusid kokku 34,1 töötundi eest. Hankija hinnangul ei ole antud juhul põhjendatud. Arvestades vaidlustuse eset (üksnes pakkumuste esitamise tähtaeg) ei saa selline töötundide hulk olla põhjendatud. Hankija hinnangul saab mõistlikuks pidada mitte rohkem kui 17 tundi.

- Muud menetluslikud küsimused

46. Vaidlustaja on Hankijale ette heitnud, et elektroonilised viited dokumentidele ei ole käsitletavad tõenditena.³⁴ Hankija selgitab, et lisatud elektroonilised viited on eelkõige informatiivse väärtusega asjaolude täiendavaks selgitamiseks, arvestades hangitava teenuse ebatavalisust. Viited on esitatud informatsiooni lihtsamaks kättesaamiseks, kui menetlusosalistel on soov leida täiendavaid ning põhjalikumaid selgitusi. Viited on esitatud kohtades ning asjaolude juures, mis ei vajanud Hankija-poolset tõendamist. Nt ei ole reguleerimisteenuse (sh mFRR teenuse) olemuse selgitamine tõendatavaks asjaoluks.³⁵ Samas võib sellest arusaamine olla asja sisulisel läbivaatamisel olulise mõjuga. Dokumendid, millele on Hankija tuginenud, olid esitatud ka menetluskokkuvõtte lisadena.
47. Vaidlustaja nõue on jätkuvalt esitatud viisil, mida ei ole VAKO võimalik lahendada. Vaidlustaja on 22.07.2025 parandatud vaidlustuses esitanud nõude nr 1 teise osa järgmises sõnastuses: „ja pikendama hanketeate punktis 5.1.12 (muudetud 7. juulil 2025 avaldatud hanketeatega (ID 5169717)) sätestatud pakkumuste esitamise tähtaega kuni 1. detsembrini 2025.“³⁶ Sellise nõude lahendamine ei kuulu VAKO pädevusse. Hankijat kohustava ettekirjutuse tegemisel ei tohi VAKO asuda teostama kaalutlusõigust hankija eest.³⁷ Kui VAKO peaks lahendama Vaidlustaja nõude sellises sõnastuses ja kohustama Hankijat määrama Riigihanke pakkumuste esitamise tähtpäevaks 01.12.2025, teostab VAKO oma pädevust ületades Hankija kaalutlusotsust määrata pakkumuste esitamise tähtpäev lähtuvalt hankelepingu esemest.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Pilleriin Peedusk

Hankija volitatud esindaja

Lisa:

1. Elering AS elektri põhivõrguga liitumise tüüptingimused LISA 2 liitumislepingu tüüpvorm 31.07.2025.

³¹ 04.08.2025 seisukoht, p 23.

³² 04.08.2025 seisukoht, p 26.

³³ Vt Hankija 31.07.2025 seisukoht peatamise taotluse kohta, p 4.

³⁴ 04.08.2025 seisukoht, p 27.

³⁵ 28.07.2025 vastus, p 2 ja joonealune viide nr 3.

³⁶ 22.07.2025 parandatud vaidlustus, nõude p 1.

³⁷ Simovart, Parind (koost). Riigihangete seadus. Kommenteeritud väljaanne. Tallinn: Juura, 2019. § 197, p 13.